

SLOVENSKI NAROD.

Izhaja vsak dan, izveniš poudeljno in drve po granicah, ter velja po pošti prejemati na avstro-ogorske dežele za celo leto 16 gld., za pol leta 8 gl., za četrt leta 4 gld. — Za Ljubljano brez pošiljanja na dom za celo leto 13 gld., za četrt leta 3 gld. 30 kr., za en mesec 1 gld. 10 kr. Za pošiljanje na dom se računa 10 kr. za mesec, 30 kr. za četrt leta. — Za tuje dežele toliko več, kolikor poština iznaša. — Za gospode učitelje na ljudskih šolah in za dijake velja znižana cena in sicer: Za Ljubljano za četrt leta 2 gld. 50 kr., po pošti prejemati za četrt leta 3 gld. — 7. Vznemila se plačuje od četrtinskega petit-vrste 6 kr., če se črnilo enkrat tiska, 5 kr., če se dvakrat in 4 kr., če se tri- ali večkrat. — Četrtinska stolba.

Dopisi naj se izvole frankirati. — Rokopisi se ne vračajo. — Uredništvo je v Ljubljani v Frano Kolmanovej hiši. — Opravištvu, na katero naj se blagovolijo pošiljati naročnine, reklamacije, oznanila, t. j. ad ministrativne rač. je v „Narodni tiskarni“ v Kolmanovej hiši.

Kdo je pri nas renegat?

Stari zagrizenec proti svojemu lastnemu narodu, pomočnik tujcev proti domačinom in boritelj proti lastni slovenski krvi, g. Karel Dežman, je v drugej seji kranjskega deželnega zbora oglašil se, ko je poslanec dr. Vošnjak govoril v obče o „renegatih“. Kakor pes zacvili, ako se mu na rep stopi, tako se je tudi Dežman oglašil, kakor volk v basni, ko je čul besedo „renegat“, ker slaba vest, kolikor je ta stari politični grešnik še ima, oglasila se je v njem in mu očitala, da je tu on sam zadet.

Da bi se odpadništva ali „renegatstva“ opral, sklene Dežman v deželnem zboru svoje razjasnilo, svojo definicijo povedati, kdo je renegat. On reče našej stranki: vi dolžite onega, da je renegat, kdor nij, kakor vi, proti državi in kdor nij z panslavistične ideje.

Mi smo dolžni možu povedati, da je njegova trditev napačna. Renegat je nam vse nekaj drugega nego nasprotnik države in nasprotnik panslavizma. Renegat, ali odpadnik, ali izneverec, ali izdajnik stranke, (apostat, transfuga) — je nam ravno tisto, kar je ta beseda vsem družim narodom.

Vsem narodom veljajo za renegate taki ljudje, ki odpadejo od svojega naroda in tujemu narodu služijo, ki svoje matere jezik zaničujejo in tujega vsiljujejo, ki iz častilakomnosti, ali maščevalnosti, ali denarja lakomnosti domovino prodajajo, ki — kakor je Voltaire dejal — v skledo pljujejo, iz katere so prej jedli, gnezdo pred tujci nesnažijo, v katerem so se rodili. To so renegati. In vse te lastnosti se zbirajo v gospodih Da-

žmanovcih, ki so Slovenci ali Slovani rojeni, pa zdaj nečejo biti Slovani, temuč delajo in bojujejo v jedrej vrsti s tujci proti svojemu rodu na korist tujega roda! To so renegati pri nas! Nemškutarji jim mi pravimo, in tipus njih je Dežman.

Kar je Grkom Elialtes, ki je Perzijanom pomagal proti rojakom svojim, kar je Rimljanom Korijolán, ki je bojeval z Volski zoper lastni dom svoj rimski, kar je Srbom Vuk Branković na Kosovem polji, — to je Dežman nam narodnim Slovencem.

Vsi narodje spoštujejo svojo domovino in jezik svoje matere. Bismark ne more svojim protivnikom, socijalnim demokratom, hujšega očitanja v lice vreči, nego, da niso narodni, da niso nacionalni. Vse nemške šole budé nacionalni duh. Na Francoskem, Italijanskem, Angleškem, povsod velja kot velika čednost, državljanska krepost, biti naroden. Kar je za vse narode lepo, krepostno, naravno, to naj ne bi bilo za Slovana?

Dežman kot panslavist

ali

„Slava Slavjanom!“

Dežman, ki zdaj z Nemci in Magjari ter z družimi sovražniki Slavjanstva vred divja proti svojemu rodu, bil je nekaj drugačen mož. Leta 1849. je pisal uvodni članek v časnik „Slovenija“, ki je v Ljubljani pri Blazniku izhajala, pod naslovom „Slava Slavjanom!“ tako-le:

„Slava Slavjanom! naj bode v prihodni našo pozdravljenje!“ —

„Osladke besedi! Naj se glasite po gorah in dolinah iz ust ovčarja in prostiga kmeta,

po mestih, trgih in gradovih, pri zborih in veselicah, slavjanske matere naj vaju detičam v zibelki prepevajo, slavjanske device naj z vama junake pri ločitvi poslovč, in vsaki izmed nas naj se tako obnaša, da se bo po besedah in djanjih skazala: Slava Slavjanom!“ —

„Pa porekó naši protivniki; „Kako so Slavjani ošabni postali?“

„Mi pa jim bomo odgovor dali: Ošabnosti naše serce ni nigrdar poznalo, Bogu smo čast, Cesarju zvestobo, vsim ljudem ljubezen skazali, in v svoji prostosti smo hotli ptujim narodom popred, ko sami sebi zadovoljiti, misleč, da za to nam bode povračilo ljubezen. Ali ta zmota bi nas bila kmalo pod černo zemljico spravila, hiralimo pri kruhu, kteriga so nam ljute mačeha vmesile, žejo smo si iz mlak gasili ne poslušajoč, kako šumljanje bistriga slavijanskiga vira na naše gluhe ošesa vdara, zatiranja in zasramovanja nam ni bilo ne konca ne kraja.“

„Zdaj pa čemo novo poslopje sezidati za našo preljubljeno mater, ktera se je po dolginu ptujevanju k nam zopet vrnila, da bode spolnjeno staro prerokovanje:

„Slava bode zopet naša,

Ki nam dala je ime.“

„Treba nam je že zdaj se v duhu se vdeležiti pri vsih slavnih delih naših slavijanskih bratov, kar si oni pridobejo, je tudi nam pridobljeno. Naj se z njimi v duhu pobratimo, da bode sterta stara strupena kača razpora, da bode minula, naša nesrečna odločenost, in kader bodo našiga dlana in uma potrebovali jim čemo priskočiti s klicem: Slava Slavjanom!“

Listek.

Črte in črtice!

I.

Pozno v noči je uže, truden in zaspan prišel sem domov, prižgal svečo in zastavil pero. Gospa, vi zahtevate nekoliko humorja v mojem pismu; ako ga ne najdete, odložili bode pismo hladnokrvno iz rok in dejali bode: „Oh, dolgočasen je postal ta mož!“ Ne, nikakor ne; tega ne zaslužim; tega tudi nečem čuti. Dolgočasen nisem, in ako se spominjam ur, katere sem doživel pri vas, v vašej duhovitej bližini, s ponosom rečem, da nisem dolgočasen. Pomagam si lahko tudi s preobrnjenim izrekom slavnega Kastelarja, o katerem svet dandenes tako trdovratno molči, da nij moč možu biti dandenes dolgočasnemu, kajti svet — celi svet je uže dolgočasen. In britko stran te resnice tudi jaz čutim, kajti podal sem se nadepolnega srca minoli petek v

dvorano, kjer zberuje slavni naš deželni zbor, jaz pravim: z nado v prsih, da bodem doživel kaj kratkočasnega. Pa nada človeka navadno goljufá. Srečen bi bil v istini, ko bi si obistenje kake nade kupiti mogel za kakih štiri deset goldinarjev, kakor je storil to novomeški naš deželni poslanec; pa jaz jih nemam na razpolaganje ob vsakej uri onih srečonosnih starih lepih, novih, ali bodi si tudi umazanih desetakov avstrijskih; novomeški poslanec namreč imel je nado, sedeti nekaj v deželnem zboru kranjskem; in glejte, kako dober kup se mu je ta nada obistinila. Pa jaz jih ne morem dati ob vsakej uri, — starih desetakov avstrijskih.

Pa vedite, gospa, da je ta novomeški poslanec jako naiven mož. On meni, da bode Bog ve kaj doživel dobrega, ako posadi polzlačene kosti svojega rojstva na senatorski stol v našej reduti; in zato je mož lanskega leta hladnokrvno računal in sklepal, kakor tedaj, ko je od erara jemal „šrange“ v najem, ali

pa se v časih Revoltella kupčeval z voli in kozami. Kakor je mož izprevidel tedaj, da v dvomljivih slučajih le „šmir“ pomaga, tako je tudi lanskega leta kot pravi avstrijski liferant mislil: če ne gre drugače, gre pa s „šmirom“. In „šmiral“ je, mazal, kolikor je mogel, in pri tej priliki še sebe umazal. Gospa, jaz zastavim svojo ljubezen do vas, da še nij bil noben človek nikdar tako notarsko legalizirano namazan, kakor ta dolenjski poslanec v prvih sejah našega deželnega zbora. „Der Bismark hat seinen Lasker“ pravijo Nemci; pri nas bi dejali lahko „der Martin hat seinen Navratil“, — in razloček mej Bismarkom in Martinom bi bil h konci edino ta, da ima Bismark malo na glavi, — samo tri lasce — a pod njimi jako mnogo; naš Martin pak ima še dosti lascev na glavi, a pod njimi mnogo menj, nego Bismark. — In kako čudno je bilo to, ko je Navratil citiral izrek Filipa Macedonskega, da nij tako visocega zidu, da bi ga ne preskočil z zlatom obloženi osel, — gledala je

Tako je Dežman „panslavistoval“, ko je bil uže v „tirolskoj starosti“ — a zdaj? Nij li ga sram svojega renegatstva pred Nemci? Misli li, da ga pravi Nemec spoštovati more?

Iz Bosne in Hercegovine.

Včera smo poročali večji uspeh naše vojske v Bosni, t. j., da so naši vzeli Bihač.

Denes nam je poročati nove uspehe, in sicer iz Hercegovine. Od tam se glasi oficijalni telegram 20. septembra: Feldmaršal-lejtenant Jovanović poroča: Razoroževanje in pomirjevanje Hercegovine je v glavnem delu dokončano. Jovanović je 11. t. m. šel z vojsko v najvažnije kraje vzhodne Hercegovine, zasedel je 16. t. m. važno osredno mesto Bilek brez upora, in je 18. t. m. prišel v Trebinje. Jedna kolona je imela nalog iti v Gačko, katero mesto je uže prej poslalo vest, da se udaje in poklanja. Skoro se bodo uporniki iz Korjenic in iz Klobuka iztrebili. Črnogorci so mej teškim prodiranjem naše vojske izkazali se moški in pošteni. Povsod so se ustanovile oblastnije in politične uprave.

Iz Banjaluke poroča istega dneva feldmaršallejtenant Stubenrauch, da se je razoroženje v kajmakamstvu Prjedorskem brez upora dokončalo.

Iz Beograda se poroča 20. t. m., da vsled koncentričnega prodiranja avstrijske vojske v Posavini, uže mnogo manjših čet turških upornikov prestopa srbsko mejo. Srbi te precej razorožujejo in v sredino svoje dežele v zapor pošiljajo. Srbska vlada je sklenila, da bode, ako treba, kordon svoje vojske ob meji še povečala.

Iz Sarajeva 16. sept. [Izv. dop.]

Vojaki, ki so 13. t. m. sem došli, namreč 71. brigada Pistry, pripovedovali so nam o nekem krvavem in žalostnem dogodjaji, vsled velike pomote izvršivšem se. V noči mej 4. in 5. septembrom šla sta četrti in peti bataljon 16. polka Wetzlar (Hrvatje iz belovarskega okraja) iz Doboja proti Maglaju rekognoscirat. Ukrenila sta bataljona različna pota. Okolo jedne ure po noči sprajme prve straže 4. bataljona hud strel iz nasprotnih gričev; ta bataljon jel je s streljanjem odgovarjati in vnel se je krvav boj. Naenkrat izpoznajo oficirji, da se bije — prijatelj s prijateljem; peti

vsaj zbornica nehoté na Martina, ne vem, ali zarad zlata, ali zarad njegovega — štirinogatega tovarnika!

Čisto drug mož je debeli kamniški poslanec in tamošnji župan. Mirno pogleduje izza svojega trebuška, ali recimo rajši — trebuha — mirno opazuje obraze bližnjih in daljnih sosedov, in ako se jeden njegovih pristašev nasmehlja, — smehlja se tudi on, in ako se dr. Schrey kisko drži, nakremži tudi kamniški poslanec svoja debela, zdrava lica. To je ideal mirnega poslanca; jaz bi mislil, da je Shakespeariju tacega moža fantazija pripeljala pred oči, kakor je ta eksemplar, ko je zapisal Cezarjev slavni izrek:

„Debelih mož mi treba je v obližji,
Debelih mož, ki mirno spanje spijo!“

In naš junak uže v zboru včasi po malem zadremlje. To je zaščit ustave, ta mož ne bo nikedar revolucionar, nego ostal bo modri kamenški „pikolajevac“.

Gospa, v prihodnje bodem imel več časa, več prostora in tudi več materijala, in upam tudi morda več humorja. —vič.

bataljon je bil prišel po noči po ovinku prej na mesto, in prve straže naših so bile tako v temi zmotene, da so se jele s četrtim bataljonom obstreljavati. Tako se je vnel občni boj in strel. Stalo je mnogo truda, da so se koncem porazumeli. Bili so to baje strašni trenotki. Četrti bataljon je imel tri mrtve in nad trideset ranjencev. Taki dogodjaji so se sicer uže pri družih vojskah mnogokrat pripetili, — a čudni so vendar. Pravijo, da so se tako zmotili vojaki po noči v zadnji francoske in v prusko avstrijske vojski. To opravičuje, ali hudo je ranjen biti po zmotnjavi od lastnega brata — ali sobojevnika.

Dopisnik stare „Presse“ v Sarajevem pravi, da je govorili 12. sept. z generalom Filipovićem, kateri mu je rekel, da upa do konca oktobra tega leta mir v Bosni in Hercegovini narediti. Dalje je glavni poveljnik naše vojske Filipović temu dopisniku rekel, da velike zaloge orožja in streliva, ki ga naši najdejo povsod, kažejo, da je turška vlada sama upor organizirala. Teško je razumeti od kod je Turčija denar vzela, da je celo Bosno v arzenal izpremenila. Samo v Sarajevem so našli naši 4 milijone patronov za puške in 10.000 patronov za kanone.

O vojnih pripravljanih, katere dela vodja turške vstaje v Novem pazaru, Ahmed beg Čurić, poročajo sledeče: Ahmed beg Čurić je Novi pazaru utrdil, ker preje tu nij bilo utrjenj, kakoršne so v Sjenici ali Višegradu. Sicer je bil okolo mesta zid, kakor je sploh na Turškem navada, a proti novim kanonom bi se ta zid ne mogel dolgo držati. Ahmed beg ukazal je okolo mesta napraviti šance in redute, katerih je uže šest prav po vojaških pravilih dogotovljenih. Se ve da oborožene te utrdbe nijso dobro. Doslej so postaviti mogli tja le 3 gladke in 4 risane kanone. A od albanske lige pričakuje 12 pozicijskih kanonov. Da bi se to hitreje zgodilo, poslali so k centralnemu odboru v Prizren bega Vakumića. Razen tega mesta bodo Turki utrdili tudi Javorsko gorovje, kakor tudi v Bosno držne soteske. Na teh krajih bodo postavili navadne kule in s kanoni oborožili jih. Ahmed beg oborožuje tudi prebivalstvo in je okolo Novega pazara uže 15 do 18.000 turških vstašev. Razdeljeni so v 42 taborov in postavljeni na najvažnejših točkah. Večina nastavljena je v soteskah, 3000 v Sjenici in Višegradu in okolo 4000 mož okolo Novega pazara.

Iz tabora pri Doboju se piše 10. sept.: Ujete turške upornike vidimo tu vsak dan. Zdaj le je zopet jedna partija sedem glav skupaj, vsi iz jedne familije, oče 82 let, trije sinovi v starosti od 40 do 50 let, in 3 sorodniki. Vsi čakajo na obešenje, ki se bode izvršilo še nocoj na hrastu blizu tabora. Ali malo jim je mar za življenje.

„Pester Lloyd“ pa poroča o nekem požaru v taboru pri Doboju sledeče: Prvega septembra ob polu dveh v noči slišal sem naenkrat okolo sebe kričanje in tekanje ljudi; takoj sem opazil velik plamen na jednem konci našega tabora. Gorel je namreč jeden šator, in ker so se vrstili jeden za drugim, pretila je nevarnost, da bode ves tabor pogorel, posebno ker je bilo veliko suhega listja v kupe nametanega. V gorečem šatoru

ležalo je pa tudi več patronov za puške; ti so se tudi užgali, in zdaj je jelo pokati, in so krogle okolo nas švigale, kakor da nas bi bil sovražnik napadel. Sreča je bila, da nij bilo nobedne sape, drugače bi bil zgorel celi tabor, vnelo bi se kakih 40.000 patronov, in gotovo bi imeli veliko mrtvih in ranjenih. Gásiti se nij moglo nič, kajti utrujeni vojaki so spali, in niti pokanje patronov jih nij probudilo. Vnel se je tudi jeden voz sena, kateri so pa potem se prstjo omejili. Požar trajal je pol ure, in koncem so še iz grada nas hoteli s šrapneli pozdraviti, ker je tamošnja posadka, videvša požar in čuvša streljanje, mislila, da nas je sovražnik napadel. Druge škode ta požar nij prouzročil.

Došla nam je uže 4. številka ces. kr. uradnega lista sarajevskega, „Bosansko-Hercegovačke Novine“ od 12. septembra. Uvodni članek „Pogled u budućnost“ pravi mej družim:

„Što se je u Bosnoj i Hercegovini kroz minula četiri stoljeća zanemarilo, danas je već svakomu poznato. Sviestni žitelji već su uviđali, kako je golema zadaća, koju je Njegovo Veličanstvo cesar austrijski povjerio vojsci svojoj i hrabremu njezinomu vodji. Velevažni dio te zadaće sastoji se u tom, da se u obih zaposjednutih pokrajinah što prije valjano uredi uprava i sudstvo; da se iz temelja počne rediti, kako će se narod bošnjački i hercegovački duševno i materijalno podići iz dosadnjega kukavnoga stanja, te privesti k blagostanju i k prosvjeti. Prometna sredstva ovdje su tako loša, da se prije svega mora raditi o tom, kako će se prometu među ovimi pokrajinami i susjednimi delovi austrijske monarhije širom vrata otvoriti. U tu će se svrhu, sada već postojeće ceste urediti i popraviti nasuti, da ne bude kao dosada obćenje na istih često na mjesecce sasvim prekinuto. Gdje neima cestah osnovati će se novi drumovi, ako to interesi trgovački i gospodarstveni zahtievaju budu. Provesti će se s vremenom regulacija potokah i riekah, da bude moguća plovidba ladjami i parobrodima. U najkraćemu vremenu graditi će se željeznica u Sarajevu, a ona iz Novoga do Banjaluke otvoriti će se opet javnomu prometu. Školstvo, koje dosele posve zapušteno, ustrojiti će se polag ustanovah, koje glede toga u naprednih državah evropskih postoje, posjedovni odnošaji urediti će se polag potrebah zemlje i naroda tako, da nikomu štete nebude. Narod će se podučavati u valjanomu obradljivanju poljanah svojih i u shodnomu gojenju marve. Svakoga će štititi zakon, svatko će uživati pravnu sigurnost. Nastojati će se napose o tom, da se parnice brzo riešavaju i da se nezatežu na štetu stranakah, kako je to dosele bivalo. Sve će to izvadjati postavljeni činovnici u okviru zakonah, koji će se uvesti. Ogromna će biti zadaća budućih upravnih i sudbenih činovnikah. U njih treba, da bude uz podpuno usposobljenje takodjer neumorne marljivosti, dobre volje i patriotizma u obće svih onih kriepostih, koje neljudna činovniku rešiti moraju.“

Mej uradnim oglosi čitamo tudi sledeči:

„Dojavljeno mi je i opaženo je, da se u gradu Sarajevu u javnih gostionah i kavanah i u privatnih kućah drže svakovrstni sastanci, koji su napereni proti javnomu redu i miru. Nalazim stoga ovim najstrožije zabraniti obdržavanje ovakovih sastanakah kao i djelovanje svih zadrugah (družtvah). Zadruga ili društva,

koja u Sarajevu u obće koristne svrhe možda od prije postoje, imadu, ako i u buduće postojati i djelovati žele, posebnu dozvolu kod c. kr. zapovjedništva vojske zamoliti i u tu svrhu svoja pravila predložiti. Tko bi protiv ovoj mojoj naredbi uzradio, podpasti će prema ustanovi §. 530 vojno kaznenoga zakona i po smislu §. 3 okružnice c. kr. ratnoga ministarstva od 31. prosinca 1873 Br. N. 4946 vojno kaznenoj sudbenosti, te će se staviti pred vojno kazneni sud. — Ovako će se postupati i s onimi, koji bi svetinju crkva i džamijah zlorabili, te bi u istih izim propisanih crkvenih obredah obdržavali nedopuštene sastanke ili dogovaranja. U Sarajevu dne 7. rujna 1878. Njeg. c. kr. apost. Veličanstva pravi tajni savjetnik i zapovjednik vojske: Filipović.

Deželni zbor kranjski.

(II. seja, 16. septembra.)

(Konec.)

Poročevalec Dežman poroča o volitvi v novomeškem okraju.

Od 474 v volilni imenik zapisanih volilcev za volitev deželnega poslanca za mestni volilni okraj: novomeški (Višnja gora, Črnomelj, Metlika, Kostanjevica, Krško) jih je 373 svoje glasove oddalo, od katerih je dobil g. Martin Hočevnar, posestnik v Krškem 204 glasov, in g. Peter Grasselli, hišni posestnik v Ljubljani 164, Peter Roseli 2, in Peter Galan, Peter Kastelic in Martin Hočevnar v Ljubljani vsak po 1 glas.

Absolutna večina znaša 187 glasov.

Pri začetku volitve vložil je (dosluženi) profesor Janez Terdina, kateri je bil vsled odloka c. kr. okrajnega glavarstva v Novem mestu dne 9. julija 1877 št. 5104 iz volilnega imenika izbrisan, pismeno pritožbo, in pravi, da je volilno pravico skozi 10 let imel, in jo še ima, dalje se je ustno zoper sprejem c. kr. avskultantov, in slednjič zoper c. kr. uradnike v Kostanjevici ugovarjalo.

Te pritožbe je pa volilna komisija zavrgla.

Zraven tega je došla pritožba deželnemu odboru Franca Kraševca iz Črnomlja h. št. 117, Franca Schweigerja iz Črnomlja h. št. 39, Franca Grila iz Črnomlja h. št. 24, Marjete Krištof iz Črnomlja h. št. 174, ker niso bili v volilni imenik vpisani, in jih je c. kr. okrajno glavarstvo zaradi tega odrglo, ker so v III. volilnem razredu, in zavolj premajhenega davka po §. 13. deželnega volilnega reda nemajo volilne pravice. Deželni odbor je tega mnenja, da bi se ne spuščal v natančnejše pretehtovanje teh pritožeb, ker bi se izid ne izpremenil, če bi se tudi pritožbam prav dalo. Torej je g. Martin Hočevnar za poslanca tega volilnega okraja izvoljen, in deželni odbor stavi predlog:

Slavni deželni zbor naj volitev g. Martina Hočevnarja za deželnega poslanca potrdi.

Poslanec Navratil: Visoki zbor! Ne dá se tajiti, da imajo volitve poslancev iz mest in trgov svoja posebna znamenja, o volitvi novomeške smelo bi se reči, da nij nobednega zida tako visokega, da ne bi čez mogel osel z zlatom natovorjen. Voditelji nasprotne stranke so kmalu uvideli, da za vzetje Novega mesta ne bode zadostovalo samo obletanje, priduševanje in strahovanje volilcev, ampak da bo treba listnico denarne vsebine odpreti in z volilci parirati (trgovati). G. deželni predsednik poudarjal je, odpiraje naš deželni zbor, v svojem nagovoru, zaupanje in zvestobo našega naroda, in za njim je naglašal g. deželni glavar zdanje kritične čase in potrebo sloge

meji narod, razumeva se po sebi zato, da bi govorniki oboje uvažali in stvari mirno razpravljali. Drage volje poprimem besedo v tem imenu, in bom navajal o nepostavnosti volitve dež. poslanca v Novem mestu zgolj fakta.

1. faktum je, da se je sestavila volilna komisija brez obzira na narodno stranko, katera je vsa zadnja leta v tem volilnem okraju zmagovala. Fzm. baron Filipović prišel je v Sarajevo kakor diktator z mečem v roki, in vendar je poklical v upravni svet sarajevski tudi štiri Turke. S tem činom je dokazal, da mu je mar za red in mir meji narod, in da celo puntarje in vstaše v poštev jemlje.

2. faktum je, da so se vsi protesti po redu odbili. Vzela se je pravica voliti očetom frančiškanom in gimnazijskemu profesorju v pokoju g. Trdini.

3. Kdodog je bil kje v preiskavi, nij smel voliti. Višnjani v preiskavi pa so dobili protektorja v podobi c. kr. okrajnega glavarja litijskega, in obtoženi so leteli z njim z nezaslišanim pogumom na volilni boj; naši ugovori so bili se ve da brezuspešni.

4. Neopravičeno so glasovali avskultantje okrajne sodnije novomeške gg. Kuralt, Aabel, Smola, Viditz, Kadri pri okrajnem glavarstvu, Reichel Karl, provizorični uradnik pri cenilni komisiji, in Beutz Janez, diurnist pri predsedniku okrožne sodnije.

5. faktum je strahovanje. Apotekarju Rizzoliju zagrozil se je g. Ogoreutz, da mu vrže lekarno iz hiše, ako bo glasoval za narodnjaka, in dr. Böhm, c. kr. okrajni zdravnik, pretil mu je: „Ich werde sie zu grunde richten, wenn sie den nationalen wählen“. Javna tajna je, da se je v imenu predsednika okrožne sodnije na sodnijske uradnike pritisk delal.

6. glavni faktum kot unicum v povestnici deželnih volitev kranjskih pa je kupovanje glasov. (Čujte, čujte!) To je bil dir pred in mej volitvijo, prava hajka ali lov na volilce. Gospa Lampe, soproga c. kr. zemljišnega knjigovodje v Metliki, pravila je, da je njen mož od njenega strijca Martina Hočevnarja v Krškem 300 gold. dobil, ker pa on, kakor c. kr. uradnik, vsled naročite naredbe višje sodnije agitirati ne sme, odnesel je in oddal ta denar v navzočnosti c. kr. okrajnega glavarja črnomeljskega metliškemu županu Hesu. Tu je g. Lampe še hvalevredno ravnal, ali kaj hasne, kmalu ga vidimo kot najmarljivjivejšega meji agitatorja v Novem mestu, ki so kupovali volilne glasove. Oa, bivši poslanec Sagore in pisar Cigler razdelili so si terča in javno kupovali glasove. Ciglerju se je najbolj usmilil denar, marljiv pa je bil, celo od mož, ki so volilce vozili, od Martina Nemanica iz Želobeja hiš. št. 9 in Martina Pečariča iz Drašic hiš. št. 27, kupoval je glasove. G. Sagore pa nij hranil ta dan denarja, ponujal je Jožetu Slobodniku, meščanu iz Metlike hiš. št. 36, vpričo g. Kapeleta in Nemanica hiš. št. 153, prvič 50 gld., potem 100 gld. za volilni glas. Tudi g. Lampe je meji volitvijo večje svote ponujal, tako Matiji Maku iz Metlike 30 gld., Janezu Črnoglu iz Metlike hiš. št. 123 je ponujal in resnično v gotovem na javnem mestu za izkaznico 40 gld. odštel. (Pokaže izjavo z legaliziranim podpisom. Klici: Čujte! Čujte!) Koliko se je pred volilnim dnevom v Metliki po nekaterih in v Črnomlju po g. Jeršinoviču, c. kr. okrajnem šolskem nadzorniku, glasov kupilo, ne morem vsega denes naštevati, naj rajše povem, da je po končani volitvi vpil

c. kr. davkarski uradnik Peče na mimovozeče se narodnjake: „Ja, geld ist macht“. Salloker, okrajni ranocelnik v Metliki, hvalil se je, da je dobil 200 gold., sicer ne bi bil šel volit, on je trdil, da je prišel denar tudi od gospoda Widmanna, in pristavil, da, ko bi bili Metličani pametni, imeli bi denes dosti denarja.

V ožigled takih in tolikih strašanskih prizorov nij narodnej stranki ostalo družega, nego prijaviti nepostavnost c. kr. državnemu pravdnistvu. Tožba je predana od volilcev črnomeljskih in metliških, preiskava teče in kmalu se bo videlo, kdo da je kriv pregreška zoper javni red in mir.

Taka fakta se še niso slišala v našem deželnem zboru, jaz bi jih gotovo ne navajal, da niso resnična; ampak ker vidim, da se s temi fakti nij samo krivica zgodila, da je prišel gosp. Martin Hočevnar v naš deželni zbor, temuč, da se s takimi fakti pošteni in verni narod slovenski zapečuje in korumpira, kar bi visoka vlada dopustiti ne smela, predlagam: Slavni zbor izroči naj tudi to volitev odseku v preiskavo. (Živahni dobro in živio-klici meji narodnimi poslanci in poslušalci.)

Poslanec dr. Vošnjak: Gospoda! Res kar strmeti mora človek, ako sliši take nesramnosti od strani nasprotne stranke, kakor jih je g. predgovornik navedel. Seveda g. Dežman bode zopet rekel, da so to le čenčarije, tartiferije in denunciacije narodne stranke. Vse to pa počenjajo le ljudje, kakor so pri nasprotnej stranki, ki svoj narod izdajejo in negujejo renegatstvo. Kdo denuncira, to smo danes slišali: c. kr. okrajni glavarg. Vesteneck, ki je ves čas volitev okrog vozil se po Krškem, po Novem mestu, po Višnji gori, povsod agitiral, in vse to na črarične, to je na stroške davkoplačevalcev. Kako daleč gre strankarska pristranost Vestenecka, kaže sledeči slučaj. V njegovem glavarstvu je neki k nemškutarskeji stranki spadajoči posestnik jako veliko svoto davka dolžan. Rubiti so ga hoteli uže večkrat finančni uradniki, ali g. Vestenek se je temu vsikdar protivil, da bi se mož bil rubil. Teda je večjega posestnika se lahko čaka, da je le nemškutar, ubogemu kmetu pa se proda zadnja krava če ne plača davka.

Kar se tiče volitve g. Kočevnarja, rečem, da **vsak parlament bi takega moža, ki si je svoj poslanski sedež kupil, iz svoje srede ven izbačil!**

(Velik hrup nastane meji nemškutarskimi poslanci. Pritrjevanje od strani občinstva in narodnih poslancev.)

Deželni glavar kliče na to dr. Vošnjaka zaradi zadnje opazke „k redu“.

Poslanec Svete c: Mesto Višnja gora je kraj, ki gotovo glede prebivalstva ne napreduje, ali ima vendar enajst volilcev več kot pri zadnji volitvi. Jaz si nijsem mogel tega dolgo raztolmačiti, kar mi pride na misel, da Višnja gora spada pod okrajno glavarstvo Litijsko, kjer gospoduje g. Vestenek — potem mi je bilo razumljivo, da je uže c. kr. okrajni glavar g. Vestenek skrbel, da je število volilcev — narastlo. G. Dežman je prej trdil, da se ne more braniti predstojnikom raznih uradov, da dajo svojim podložnim uradnikom „dobre svete“. Jaz pa se sklicujem v tej zadevi na postavna določila, po katerih nima noben državljan, naj bode kdor hoče, pravico, pritiskati na volilce.

Dr. Poklukar: Za c. kr. okrajne glavarje pri nas pa ne veljajo postave!

Poročevalec Dežman počne zopet nekaj klatiti o farovžih, kar vzbuja le mnogo smeha. Da se nij v volilno komisijo v Novem mestu noben narodnjak poklical, zagovarja Dežman s tem, da volilni komisar ne more preiskavati sre in obistij vsacega volilca, da marsikateri, katerega ime se glasi na — „i“, ali je imenjak ustavoveren, drugi pa z popolnem nemškim imenom je narodnjak. Podkupo vanje volilcev Dežman izgovarja s tem, da se o takej priliki ko je volitev, lahko daje za polič vina, in da narodnjaki enako delajo, kajti pri glažku vinca teče pogovor bolj gladko. Dežman postane zdaj zopet strasten in psuje po svoje. Da dr. Vošnjak očita ustavovernej stranki renegatsvo, to nij nič novega, pravi Dežman, to je Vošnjak uže delal v štajerskem deželni in v državnem zboru. Pa to nič ne dene, saj je narodnej stranki vsak renegat, kateri ne nasprotuje državi in ustavi, in vsak, ki se navdušuje za pan slavistične ideje.

Komaj je Dežman to denunciacijo izgovoril vzdignejo se narodnjaki in nastane velik upor in klici mej njimi. Slišijo se klici Dežmanu „K redu!“ — „K redu!“ — „Proklete grablje!“ — „Slava Slavjanom!“ — „Renegat!“

Narodni poslanci zapuste mej živio- in slavaklici poslušalcev „in corpore“ zbornico. Deželni glavar sejo za nekoliko trenutkov ustavi.

Ko se seja zopet začne, so sedeži narodnih poslancev prazni.

Dežman svoj govor opešano nadaljeva napada nenavzočnega dr. Vošnjaka, a nazadnje se vsede.

Predlog g. Navratila se sprejme in potem deželni glavar sejo sklene. Ta seja je trajala od 10 ure dopoldne do 1/5 popoldne. Torej se bralci ne bodo čudili, da smo morali v celih štirih številkah poročati o njej.

Politični razgled.

Notranje dežele.

V Ljubljani 21. septembra.

Iz **Dunaja** se „P. L.“ poroča, da bode še ta teden prišla odločitev v avstrijske, t. j. cislejtanske ministrske krizi. Auersperg, da ostane še na čelu. Finančni minister de Pretis kandidira za ministra notranjih zadev. Ustavovorni krogi s tem možem niso prav zadovoljni. — Bomo videli, kaj bode iz vseh teh ugibanj. Če se te vesti obistinč, bodo vendar le samo prehod na drugo nedolžno radikalnejšo izpremembo. Kajti to bi bilo vendar več kot čudno, da bi te velike izpremembe, ki se povsod v vnanjej situaciji godé, končno ne imele tudi vpljiva na našo notranjo politiko.

Tedaj iz železnice **Sisek-Noví** za zdaj še ne bode nič. Magjari so zmagali. Oči pravijo, da predno se snide ogerski zbor in dovoli to zidanje, nij mogoče začeti ga, ker to bi bilo zoper ustavo. Dve tretjini monarhije je za to železnico, najvišji krogi so zanj, — ali Magjari so zoper in nij je. Zdaj se zopet vidi kaj nam je dualizem dal.

V **bukovinski** deželni zbor so zmagali v velikem posestvu narodnjaki. — Vendar bode vsled volitev v mestih in na kmetih večina v zboru vladna.

Vnanje države.

Kakor „Times“ iz **Belgrada** poroča, je Črna gora Srbijo pozvala naj skupno z njo vojuje proti Albancem; ruski general Komarov baje toplo podpira to postopanje.

Iz Londona se poroča, da je na banketu konservativcev v Yorku Lowther govoril govor, v katerem je o **Grški** rekel, da njena po-

želenja po povečanju zemlje na stroške Turčije niso odobravanja vredna, ker Evropa ne bode potrpljivo gledala, kako bi Grška zaradi pretirane svoje častilakomnosti orijentalno vprašuje zopet oživila. — Zopet nova zahvala Grkom, da so Angleže ubogali in mirni ostali, ko so se Srbi borili.

Domače stvari.

— („Korenove Neže“ testament) prouzročuje mnogo blebetanja in klepetanja po Ljubljani. Ugiblje se na to in ono stran. Kakor poizvemo iz dobrega vira, zapustila je ranjka originalna bogata ženska svoje premoženje svojej sestri, ter določila nekoliko volil za ubege, za razne cerkve, in misijone. Zadnjo nedeljo pak je baje nekov ljubljanski gospod pri Korenovej Neži močno pritiskal na to, da naj bi zapustila premoženje usmiljenim sestram ki so od tujine odvisne za — znane namene. Opravič nij nič. Menda je prav da ostaje kapital v domačih rokah, in da ne pride v tuje.

— (Ranjenih vojakov) prišlo je v četrtek v ljubljanske bolnišnice 89.

— (Bogoslovci ljubljanski) se imajo 1. oktobra oglašiti pri svojih prednikih. 2. oktobra pa se prične uk z navadnim redom.

— (Celovška trgovinska zbornica) je poslala dva uda Hillingerja in Mora na Dunaj k cesarju prosit za zidanje železnice Sisek Novi. —

— (Strela je udarila) 10. t. m. ob 4. zjutraj v kočo Jakoba Bečaja blizu Blok. Ker so se ljudje v koči še le zbudili, ko je bila kočica uže vsa v ognju, rešili so komaj življenje, vse drugo je zgorelo.

— (Vsled ostrupljenja z blazneli.) Iz Postojne se „Slov.“ poroča: Oni teden je znorelo 7 oseb, ki so pri spodnjem Burgarji jedli juho, v kateri je bil vkuhan tako zvani „pasji peteršilj.“ Hlapca so dali v norišnico ker je vso obleko s sebe strgal. Kako je z drugimi, še ne vemo.

— (Smrt po kačjem piku.) Celjske novine poročajo: V necem gozdu blizu Celja so otroci ježice pobirali. Jedno deklico 7 let staro je pičil gad v roko, okolo katere se je bil ovil, ko je deklica ježico pobrala. Drugi otroci so se zbal in bežali domov in povedali staršem one deklice, kaj se je zgodilo. Starši so tekli brž v gozd in našli hčerko uže v nesvesti. Deklica je umrla potem uže po sedmih urah.

Tržne cene

v Ljubljani 21. septembra t. l.

Pšenica hektoliter 7 gld. 15 kr.; — rož 5 gld. 04 kr.; — ječmen 4 gld. 06 kr.; — oves 2 gld. 76 kr.; — ajda 4 gld. 55 kr.; — prosó 4 gld. 23 kr.; — koruza 5 gld. 60 kr.; krompir 100 kilogramov 3 gld. 15 kr.; — fižol hektoliter 8 gld. 50 kr.; — masla kilogram — gl. 92 kr.; — mast — gld. 80 kr.; — špeh frišen — gl. 70 kr.; — špeh povožen — gl. 75 kr.; — jajce po 2 kr.; — mleka liter 7 kr.; — govedarne kilogram 54 kr.; — telečnine 56 kr.; — svinjsko meso 62 kr.; — sosa 100 kilogramov 1 gld. 78 kr.; — slame 1 gld. 42 kr.; — drva trda 4 kv. metrov 6 gld. 50 kr.; — mehka 4 gld. 50 kr.

Dunajska borza 21. septembra

(izvirno telegrafsko poročilo.)

Enotni drž. dolg v bankovcih . . . 60 gld. 70 kr.
Enotni drž. dolg v srebru . . . 62 „ 40 „

Tuji.

20. septembra:

Pri **Slonu**: Martiniz iz Dunaja. — Lj. v. iz Kaniže. — Tepe. iz Kamnika. — Epstein i. Dunaja. — Zatlaukal iz Grada.

Pri **Maliču**: Gantar iz Kočevja. — Cambiango iz Trsta. — Ladstätter iz Grada. — Neu iz Dunaja.

Popolna razprodaja.

Vse večje reči od železa, kakor železnih ognjišč (spaherd), kurilne mize (heiztisch), peči od litega železa in kositarja, okviri za ognjišča, cevi za dimnike in kolena, male banje, plošče za železna ognjišča, rešetke (röste) in drugi deli, potem nadgrobní križi, sesalke pumprunnen, ploščnato in okroglo železo, zavire za vozove, mlinske žage i. t. d. prodane se bodo radi izpraznenja zaloge do 30. septembra pod fabriško ceno.

Oskrbništvo Andrej Schreyer-jeve mase.

(311—1)

Lasurina in tisk „Národne tiskarne“

Zlata renta	71	40
1860 drž. posojilo	111	25
Akcije národne banke	794	—
Kreditne akcije	232	25
London	116	95
Napol	9	36 1/2
C. kr. cekini	5	61
Srebro	100	10
Državne marke	57	75

Vabilo na naročbo.

S koncem tega meseca poteče naročnina na tretje četrtletje. Prosimo gg. naročnike, da jo o pravem času ponové.

„Slov. Naroda“ veljá:

Za ljubljanske naročnike brez pošiljanja na dom:

Za četrť leta 3 gld. 30 kr.
Za en mesec 1 „ 10 „
Za pošiljanje na dom se računa 10 krajc. na mesec, 30 kr. za četrť leta.

S pošiljanjem po pošti veljá:

Za četrť leta 4 gld. — „
Za en mesec 1 „ 40 „

Za gospode učitelje na ljudskih šolah in za dijake veljá znižana cena in sicer:

Za Ljubljano za četrť leta 2 gld. 50 kr.
Po pošti prejeman „ „ 3 „ — „

Administracija „Slov. Naroda“.

Podpisani usoja se po tej poti uljudno naznati, da je z 15. septembrom prevzel krčmo

„pri luni“ (Mondschein),

v kolodvorskih ulicah št. 3 nova, 137 stara, ter ob jednem zagotavlja, da bode vedno pripravljen, p. n. obiskovalcem z dobrim metliškim vinom, izvrstno pivo in okusno jedjo ustrezati. S š spoštovanjem udani

Anton Zormann,

(310)

krčmar „pri luni“.

Inštruktor.

Dijak ljubljanske višje gimnazije, popolnem zmožen slovenskega, nemškega in hrvatsko-srbskega jezika, išče službo domačega učitelja; isti podučuje v vseh predmetih gimnazije in glavne šole, ter je pripravljen tudi posebej v hrvatsko-srbskem jeziku in njega literaturi podučevati. Honorar zmeren. Tudi za hrano in stanovanje.

Več pove iz prijaznosti uredništvo „Slovenskega Naroda“.

150 tesarjev

in delavcev se takoj sprejme z prav dobro plačo za izdelovanje

železničnega mostu čez Savo pri slavonskem Brodu.

Oglasi naj se pri podjetju za zidanje mostu v Brodu. (307—3)

Marke	Wir empfehlen	geschützt.
als Bestes und Preiswürdigstes		
Die Regenmäntel,		
Wagendecken (Plachen), Bettelagen, Zeltstoffe		
der k. k. pr. Fabrik		
von M. J. Elsinger & Söhne		
in Wien, Neubau, Zollergasse 2,		
Lieferanten des k. und k. Kriegsministeriums, Sr. Maj. Kriegsmarine, vieler Humanitätsanstalten etc. etc.		
(159—72)		